

K výročiu beckovskej školy

... škola je dielňou ľudskosti, ako povedal J.A. Komenský. K výročiu školy v Beckove je treba poďakovať všetkým tým učiteľom a pracovníkom školy, ktorí pretavujú myšlienku Komenského na bežný, každodenný život vzdelávania, výchovy.

Práca učiteľa nebola a nie je spoločensky ani finančne tak oceňovaná ako si to zasluhuje. Škola v Beckove, niekedy od roku 1580 až dodnes, je obrazom vývoja školstva na Slovensku, v tomto prípade školy, ktorá je v srdci Slovenska. Prešla mnohými zmenami politickými, ekonomickými, bola svedkom mnohých ľudských osudov. Dnes škola reaguje na potreby spoločnosti nového tisícročia - žiaci už pracujú na počítačoch, učia sa cudzie jazyky, škola si tvorí svoj program výchovy a vzdelávania.

Pri oslavách sme sa zamýšľali aj nad tým, ako reagovať na nové výzvy Európy, sveta, pedagogiky, ako čo najlepšie pripraviť žiakov pre zložitý súčasný a budúci svet. Preto sa treba zamýšľať nad tým, čo a ako zlepšiť, inovovať, lebo ako povedal C. Rogers, nevieme presne, čo si budúcnosť bude vyžadovať od terajších žiakov, ale jedno vieme istotne: budú problémy, a teda jedným z cieľov modernej školy je pripraviť žiakov na riešenie problémov. Kvalitne riešiť problémy života si vyžaduje nielen vedomosti žiakov, ale aj ich múdrosť, kvalitné myslenie, poznávacie (kognitívne) procesy. Dnes už nestačí, aby žiak len vedel predpísanú učebnú látku - aby bol vzdelaný - ale tiež aby vedomosti vedel účinne použiť v praxi. To záleží aj od toho, ako budú učitelia u žiakov rozvíjať najvyššie myšlienkové procesy, ktorými je syntetické, globálne myslenie, ako je hodnotiace a najmä tvorivé myslenie. Ale ani to nestačí pre prežitie kvalitného života. K mysleniu sa musí pridružiť ochota pracovať na sebe po celý čas života, viera v ľudské dobro, nádej, že nevymreli staré dobré hodnoty lásky, krásy, dobra, solidarity, pomoci druhým. Je veľmi hodnotné a povzbudzujúce, že sa učitelia školy v Beckove venujú aj citovej výchove, motivačnej, hodnotovej výchove a tvorivosti. Moderný čas neustále kladie pred nás otázky o zmysle života, o hodnotách, ktoré robia človeka človekom. Nestačí ako niekedy naučiť žiakov len základnej gramotnosti - čítaniu, rátaniu a písaniu.

Premena tradičnej školy na modernú, o čo sa snaží reforma školstva na Slovensku, kladie veľmi vysoké nároky nielen na žiakov, ale aj učiteľov a rodičov žiakov. Byť múdrom, nielen vzdelaným, si vyžaduje samostatné hodnotiace, aj kritické myslenie žiakov, ich chuť tvoriť riešenia, zapájať sa svojim dielom do života. Analýzy tradičného vyučovania ukazujú, že sa zanedbávala významná oblasť rozvíjania nezávislosti, komunikácie, tvorivosti žiakov. Posudzovanie seba, sveta okolo seba z hľadiska múdrosti, dobra a krásy sa stáva východiskom pre mravnú, etickú výchovu. Keď človek chce prežiť čo najzmysluplnejší život, musí dostať základy v škole. Aby človek nebol orientovaný len na seba a materiálne statky, či zábavu a pohodlie, ale aby sa snažil o dosiahnutie vyšších cieľov. Tými vyššími cieľmi je poznanie, že človek musí veľa pracovať na sebe, aby bol užitočný aj pre druhých ľudí. Aby neprežil život len vegetovaním, ale aby sa snažil priniesť hodnoty pre svoje okolie.

Ch. Chaplin povedal, že človek, ktorý chce chodiť po visutom lane, musí mať ťažisko v sebe. Moderný čas, čas plný nástrah, rozporov a nárokov je skutočne ako chodenie po visutom lane. Aby človek z neho nespadol do depresie či rezignácie, potrebuje veriť sebe a veriť v hodnoty, ktoré z človeka urobili človeka.

Myslím, že sa to škole v Beckove darí uskutočňovať, k čomu prajem celému kolektívu školy veľa nádeje, viery, úsilia a tvorivosti.

Prof. PhDr. Miron Zelina, DrSc.